

Bryoflóra přírodní rezervace Prameniště

Bryophyte flora of the Nature Reserve Prameniště

Eva Holá*, Alžběta Manukjanová & Táňa Štechová

Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita,
Branišovská 1760, CZ-37005 České Budějovice, Česká republika

* eva.neurazy@gmail.com

Abstract

Herein, we report results of bryophyte survey conducted in Nature Reserve Prameniště in years 2019 and 2020. This reserve consists of five spatially separated parts, each part was explored separately. Altogether 225 bryophyte taxa were recorded, including one critically endangered (*Brachythecium tenuicaule*), three endangered (*Lophozia ascendens*, *Pseudobryum cinclidioides*, *Scorpidium revolvens*) and three vulnerable taxa (*Calliergon giganteum*, *Hamatocaulis vernicosus*, *Scapania paludosa*). Important records are briefly commented upon. The highest species diversity was recorded in the reserve part Šmauzy.

Key words: Natural Reserve Prameniště, Bohemian Forest, bryofloristic survey, threatened bryophytes

Úvod

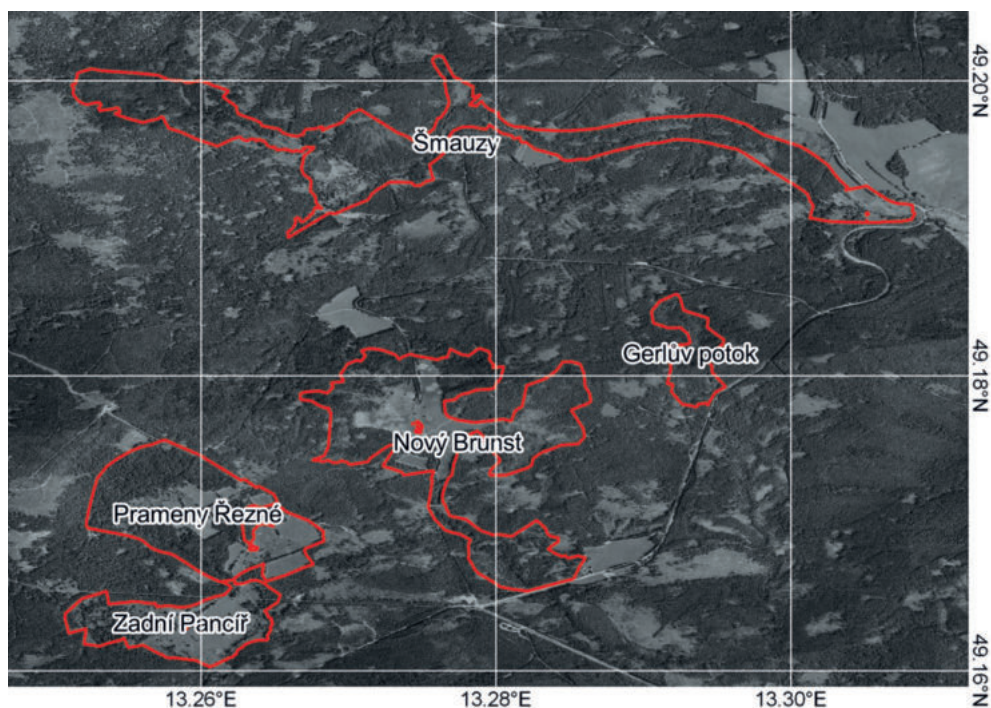
Z bryologického hlediska je Šumava jako celek považována za průměrně prozkoumanou oblast (VÁŇA 1996), z velké části území však jakákoli historická bryofloristická data chybí. Oblast Železnorudska patří k v minulosti více prozkoumaným územím především díky publikovaným údajům J. Velenovského a novějším údajům M. Vondráčka, které jsou z větší části shrnuté ve dvoudílném Prodromu šumavských mechů (VONDRÁČEK 1990a,b). Podrobnější a ucelené inventarizační průzkumy však v těchto pracích publikovány nejsou. Data takového charakteru přináší až několik diplomových prací zabývajících se bryofloristikou vybraných širších celků (KUČERA 1995, LOSKOTOVÁ 2004, HOLÁ 2006). V roce 2014 proběhlo v této části Šumavy několik bryologických exkurzí, nálezy z nich byly publikovány v práci KUČERY et al. (2015).

Přírodní rezervace Prameniště leží na samém okraji detailněji zkoumaných partií Železnorudska, menší pozornost jí byla věnována možná i proto, že již není součástí NP Šumava. Lokalita je rozsáhlá o celkové výměře 353,6 ha, skládá se z několika prostorově oddělených celků rozprostírajících se mezi obcemi Železná Ruda a Čachrov (Obr. 1). Leží v nadmořské výšce 870–1140 m n. m. Tvoří ji pramenná oblast a nejhořejší tok říčky Křemelné na východním úbočí hory Mústek, zdrojová oblast jejího přítoku Slatinného potoka na východní straně hory Pancíř a prameniště řeky Řezné na jižních svazích Pancíře.

MATERIÁL A METODY

Průzkum přírodní rezervace Prameniště probíhal v roce 2004 (HOLÁ 2006), 2014 (KUČERA et al. 2015) a letních a podzimních měsících v letech 2019 a 2020. Vzhledem k velké rozloze a prostorovému oddělení jednotlivých částí byla lokalita rozdělena na 5 dílčích ploch (Šmauzy, Gerlův potok, Zadní Pancíř, Prameny Řezné, Nový Brunst, viz Obr. 1), které byly inventarizovány samostatně.

Část taxonů byla determinována již při terénní práci, ostatní byly určeny později za pomoci binokulárního mikroskopu a mikroskopu. U významnějších taxonů byla zaměřena přesná lokalizace nálezu (Garmin GPSmap 60CSx, souřadnice uváděny ve formátu DD,ddddddN DD,ddddddE v souřadnicovém systému WGS-84). Dokladové herbářové sběry mechorostů jsou uloženy na Katedře botaniky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity (PřF JU) v Českých Budějovicích v herbářové sbírce CBFS. Nomenklatura taxonů a kategorie ohrožení jsou uvedeny podle Seznamu a červeného seznamu mechorostů ČR (KUČERA et al. 2012) mimo nově rozlišované druhy (v závorce uveden návrh kategorie ohrožení) *Sphagnum divinum* Flatberg & K. Hassel (LC-att), *S. medium* Limpr. (DD), *Hypnum protuberans* Brid. (LC-att), *Ulova intermedia* Schimp. (LC-att) a druh *Brachythecium tenuicaule* (Spruce) Kindb. (CR), který byl v citované práci uveden pod neoprávněným jménem *Brachythecium tommasinii* var. *fagineum* (H. Müll. ex Milde).

Obr. 1. Mapa přírodní rezervace Prameniště zobrazující jednotlivé samostatně inventarizované dílčí lokality (Šmauzy, Gerlův potok, Zadní Pancíř, Prameny Řezné, Nový Brunst).

Fig. 1. Map of Nature Reserve Prameniště displaying five spatially separated parts (Šmauzy, Gerlův potok, Zadní Pancíř, Prameny Řezné, Nový Brunst), each part was explored separately.

VÝSLEDKY A DISKUZE

Na lokalitě bylo zaznamenáno 247 taxonů mechorostů, z toho 71 jätrovek a 176 taxonů mechů (viz Tabulka 1 a 2). Z nalezených taxonů je 60 zahrnuto v Červeném seznamu ČR mimo kategorii LC (KUČERA et al. 2012). Jeden druh patří do kategorie ohrožení CR (kriticky ohrožený taxon): *Brachythecium tenuicaule*, tři druhy (*Lophozia ascendens*, *Pseudobryum cinclidioides*, *Scorpidium revolvens*) patří do kategorie ohrožení EN (ohrožený taxon), další čtyři (*Riccardia chamedryfolia*, *Calliargon giganteum*, *Hamatocaulis vernicosus*, *Scapania paludosa*) patří do kategorie VU (zranitelný taxon). 13 druhů patří do kategorie ohrožení LR-nt (taxon blízky ohrožení), dva druhy patří do kategorie DD (nedostatečně známé) a 37 druhů patří mezi druhy vyžadující pozornost (LC-att); podrobněji viz Přehled nalezených mechorostů.

Bryologické charakteristiky dílčích lokalit

Šmauzy (1): 120,15 ha; 950–1050 m n. m.; nalezeno 185 taxonů mechorostů.

Tato část PR Prameniště je tvořena prameny a horní částí toku říčky Křemelné, táhne se v úzkém, téměř 5 km dlouhém pásu z v. úbočí hory Můstek po bývalou osadu Starý Brunst. Jedná se o nejzachovalejší a člověkem nejméně narušenou partii přírodní rezervace. Větší část území pokrývají smrkové lesy, které jsou protkány četnými prameništi a drobnými přítoky říčky Křemelné. Mechové patro je zde hojně vyvinuté, dominantu tvoří běžné lesní druhy, jakými jsou např. mechy *Hylocomium splendens*, *Dicranum scoparium*, *Sphagnum girgensohnii*, *Rhytidiadelphus loreus* a jätrovka *Bazzania trilobata*. Břehy říčky i jejích přítoků lemují nejčastěji mechy *Sphagnum riparium*, *Polytrichum commune* a *Mnium hornum*, rozsáhlé porosty tvoří jätrovka *Pellia neesiana*. V mokvavých lesních prameništích byl vzácně nalezen druh *Rhizomnium magnifolium*. Druhovou diverzitu značně zvyšuje velké množství tlejícího dřeva, které porůstají např. mechy *Tetraphis pellucida*, *Dicranodontium denudatum* a *Hypnum cupressiforme* a jätrovky *Lepidozia reptans*, *Cephalozia bicuspidata* a *Ptilidium pulcherrimum*.

Komplex smrčín je místy přerušen různě velkými bezlesými enklávami s rašeliništi a prameništi. Většina těchto ploch je tvořena buď přechodovými rašeliništi, kde dominují rašeliničky *Sphagnum flexuosum*, *S. fallax* a *S. teres*, nebo rašeliništi vrchovištního typu, kde můžeme najít rašeliničky *Sphagnum divinum*, *S. russowii* a *S. fallax*. Bryologicky bohatší plochy jsou vyvinuty pouze lokálně na malých prameništích s vyšším obsahem bazických iontů, kde lze nalézt např. druhy *Philonotis caespitosa*, *P. fontana*, *Bryum wegeii*, *Riccardia multifida* a *Campylium stellatum*. Vzácně zde rostou i ohrožené mechy *Calliargon giganteum*, *Hamatocaulis vernicosus*, *Pseudobryum cinclidioides* a *Scorpidium revolvens*.

Tato dílčí lokalita je bryologicky jednoznačně nejbohatší jak z hlediska počtu nalezených taxonů, tak i z hlediska výskytu vzácných a ohrožených druhů. Je to patrně způsobeno tím, že většinu území tvoří člověkem poměrně málo dotčené biotopy.

Gerlův potok (2): 15,95 ha; 980–1040 m n. m.; nalezeno 118 taxonů mechorostů.

Jedná se o nejmenší dílčí lokalitu PR Prameniště, která leží na hranici CHKO a NP Šumava na pramenech a horním toku Gerlova potoka.

Převládají zde podmáčené lesy s rašeliničky *Sphagnum divinum*, ojedinele i *Sphagnum medium*, *S. fuscum*, v sušších částech smrčín dominují běžné lesní mechy *Dicranum scoparium*,

Dicranodontium denudatum a *Rhytidiadelphus loreus*. Padlé smrkové kmeny osidluje typická epixylická bryoflóra, např. mechy *Tetraphis pellucida*, *Dicranodontium denudatum* a játrovky *Lepidozia reptans*, *Cephalozia bicuspidata* a *Ptilidium pulcherrimum*. Byly zde nalezeny i vzácnější játrovky *Cephalozia catenulata* a *C. leucantha*. Na obnažených ploškách (stezky vyšlapané zvěří atd.) dominuje játrovka *Mylia anomala*, na jednom místě byl nalezen i koprofilní mech *Splachnum sphaericum*. Bryoflóru malých bezlesých zrašelinělých enkláv tvoří především kyselomilné rašeliničky *Sphagnum fallax*, *S. flexuosum*, *S. cuspidatum* a *S. divinum*.

Zadní Pancíř (3): 39,37 ha; 870–980 m n. m.; nalezeno 110 taxonů mechorostů. Nejjižnější položená dílčí lokalita zahrnuje část horního toku říčky Řezné a jednoho z jejích pravých přítoků.

Poměrně velkou část plochy tvoří rašelinné louky kyselejšího charakteru, kde dominují rašeliničky *Sphagnum flexuosum* a *S. teres*, lokálně také *S. russowii* a *S. palustre*. Na bázemi bohatších svahových prameništích jsou hojné rašeliničky *Sphagnum teres* a *S. warnstorffii*, s nimiž zde roste řada dalších mechorostů, např. *Calliergonella cuspidata*, *Brachythecium rivulare*, *Plagiomnium elatum*, *Philonotis caespitosa*, *Sarmentypnum exannulatum* nebo *Chiloscyphus pallescens*, vzácněji i játrovka *Riccardia multifida*. Specifická bryoflóra je vyvinuta v těsné blízkosti malých potůčků, jejichž břehy porůstají např. játrovky *Pellia epiphylla* a *P. neesiana*, rašeliničky *Sphagnum riparium* a *S. squarrosum* a další mechy, např. *Mnium hornum*, *Rhizomnium punctatum* a *Brachythecium rivulare*. Kameny v potoce hojně porůstají druhy *Scapania undulata* a *Rhynchostegium riparioides*. V těsné blízkosti potoků bylo zaznamenáno několik prameništ hostících vzácnější druhy *Trichocolea tomentella* a *Rhizomnium magnifolium*.

V lesních částech lokality rostou běžné velké lesní druhy, jakými jsou např. *Bazzania trilobata*, *Hylocomium splendens*, *Polytrichum formosum*, *Dicranum scoparium* a *Sphagnum girgensohnii*. Velký význam pro druhovou diverzitu bryoflóry mají četné tlející kmeny, které hojně porůstají např. játrovky *Lepidozia reptans*, *Ptilidium pulcherrimum* a *Cephalozia bicuspidata* a mechy *Dicranum montanum*, *Tetraphis pellucida* či *Hypnum cupressiforme*.

Centrální část východní poloviny tohoto dílčího celku tvoří sušší obhospodařované louky, kde není mechové patro téměř vyvinuto, pouze vzácně se zde vyskytují zcela běžné druhy mechů, jako je např. *Rhytidiadelphus squarrosus*.

Prameny Řezné (4): 71,42 ha; 920–1090 m n. m.; nalezeno 97 taxonů mechorostů.

Tato dílčí plocha leží na jihovýchodních svazích vrchu Pancíř a zahrnuje pramennou oblast říčky Řezné a jednoho z jejích levých přítoků.

Většinu území tvoří pastviny a smilkové louky, které jsou bryologicky zcela bezvýznamné. Za nejceněnější partii lze považovat západní lesní část se zaříznutým údolíčkem říčky Řezná. Na javorech a bucích kolem toku rostou druhy rodu *Orthotrichum*, *Hypnum cupressiforme*, *Pterigynandrum filiforme* a játrovka *Metzgeria furcata*. Břehy potoka lemují běžné druhy *Scapania undulata*, *Mnium hornum*, *Brachythecium rivulare*, *Pellia epiphylla*, *Plagiothecium nemorale* a *Rhynchostegium riparioides*. Na tlejícím kmeni v blízkosti říčky byla nalezena i vzácnější játrovka *Liochlaena lanceolata*. Jedno drobné lesní prameniště hostí vzácné druhy *Hookeria lucens* a *Trichocolea tomentella*.

Nový Brunst (5): 106,67 ha; 940–1010 m n. m.; nalezeno 158 taxonů mechorostů.

Tuto dílčí plochu tvoří rozsáhlé území zahrnující pramennou oblast Slatinného potoka a několika jeho přítoků. Jedná se o heterogenní mozaiku, kde se prolínají suché i podmáčené lesy, lesní a luční prameniště, kyselá rašeliníště i degradované luční porosty.

Většina lučních ploch je neobhospodařovaná a degradovaná, silně zde expanduje *Carex brizoides*. Četná luční prameniště a břehy potůčků jsou druhově chudé, rostou zde nejčastěji rašeliníky *Sphagnum flexuosum*, *S. fallax*, *S. teres* a *S. riparium* společně s mechem *Calliergon cordifolium*, který často indikuje zvýšený obsah živin, a s játrovkami *Pellia epiphylla* a *P. neesiana*.

Na přechodu lučních a lesních partií jsou často vyvinuta vřesovištní společenstva s dominancí druhů rodu *Vaccinium*. Je zde bohatě vyvinuto mechové patro, které tvoří suchomilnější rašeliníky *Sphagnum capillifolium*, *S. girgensohnii* a *S. russowii* společně s mechy *Pleurozium schreberi*, *Polytrichum formosum* a játrovkou *Ptilidium ciliare*.

Lesní partie jsou mozaikou smrčín v různém stupni podmáčení, sušší části jsou téměř bez mechového patra, ve středně vlhkých najdeme běžné lesní druhy *Bazzania trilobata*, *Sphagnum girgensohnii*, *Hylocomium splendens*, *Dicranum scoparium* a *Rhytidiadelphus loreus*. V blízkosti drobných potůčků a na prameništích jsou hojnější rašeliníky, nejčastěji *Sphagnum fallax*, *S. riparium* a *S. russowii* společně s druhem *Polytrichum commune*.

Komplexy smrčín jsou místy přerušeny bezlesými nebo částečně otevřenými rašelinnými enklávami. Většina těchto ploch je extrémně chudá a bryologicky nezajímavá, dominantu zde tvoří rašeliník *Sphagnum fallax*, vzácněji se na drobných bultech objeví *S. divinum* či *S. russowii*. Pouze na jednom místě (49,175640N 13,269950E) bylo nalezeno druhově bohatší vrchoviště s typickou strukturou bultů a šlenků. Bulty jsou tvořeny rašeliníky *Sphagnum divinum*, *S. russowii* a *S. rubellum*, vzácně byl též nalezen ohrožený rašeliník *S. fuscum*. Mezi rašeliníky hojně prorůstají játrovky (*Cephalozia connivens*, vzácně *Calypogeia fissa*). Ve šlencích roste nejčastěji rašeliník *S. fallax*, vzácněji *S. cuspidatum*.

Porovnání dílčích lokalit

Diverzita bryoflorý na jednotlivých dílčích lokalitách zřejmě souvisí s velikostí, heterogenitou a historií jednotlivých dílčích ploch. Druhově nejbohatší dílčí lokalitou (185 taxonů) s nejvyšším počtem ohrožených mechorostů i unikátních taxonů (vyskytující se pouze na jediné dílčí lokalitě) je lokalita Šmauzy, která zaujímá největší rozlohu a je tvořena člověkem nejméně ovlivněnými biotopy (viz Tabulka 1 a 2, Příloha 1). Naopak druhově nejchudší lokalitou (97 taxonů) je dílčí lokalita Prameny Řezné, která je téměř o polovinu menší než lokalita Šmauzy. Kromě toho druhovou diverzitu některých dílčích lokalit (především Zadní Pancíř a Prameny Řezné) výrazně snižují velké, z větší části neobhospodařované plochy vlhkých degradovaných luk a bývalých pastvin, které jsou pro výskyt mechorostů nevhodné.

Na základě absence a prezence druhů v dílčích lokalitách byl spočten Jaccardův koeficient podobnosti. Nejvíce druhově podobné jsou si lokality Zadní Pancíř a Prameny Řezné, dále jsou si mezi sebou podobné Šmauzy, Gerlův potok a Nový Brunst, naopak nejvíce se liší lokality Gerlův potok a Prameny Řezné (Tabulka 3).

Tabulka 1. Přehled nalezených mechorostů v přírodní rezervaci Prameniště. Kategorie ohrožení je uvedena dle KUČERA et al. (2012): LC – druh neohrožený, LC-att – druh neohrožený, ale zasluhující pozornost, LR-nt – druh blízký ohrožení, VU – zranitelný druh, EN – ohrožený druh, CR – kriticky ohrožený druh, DD – nedostatečně známý druh.

Table 1. List of recorded bryophytes in Nature Reserve Prameniště. Red List category follows KUČERA et al. (2012): LC – Least Concern, LC-att – Least Concern but need attention, LR-nt – Lower Risk, VU – Vulnerable, EN – Endangered, CR – Critically Endangered, DD -Data Deficient.

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
Játrovky / Liverworts						
<i>Anastrepta orcadensis</i>	LC-att	K
<i>Aneura maxima</i>	LR-nt	+	+	+	.	.
<i>Aneura pinguis</i>	LC	+
<i>Barbilophozia hatcheri</i>	LC	+
<i>Barbilophozia lycopodioides</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Bazzania trilobata</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Blepharostoma trichophyllum</i>	LC	+	+	.	+	+
<i>Calypogeia azurea</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Calypogeia fissa</i>	LR-nt	+
<i>Calypogeia integristipula</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Calypogeia muelleriana</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Calypogeia neesiana</i>	LC	+	.	+	.	+
<i>Calypogeia suecica</i>	LR-nt	+
<i>Cephalozia bicuspidata</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Cephalozia catenulata</i>	LR-nt	+	+	.	+	+
<i>Cephalozia connivens</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Cephalozia leucantha</i>	LR-nt	.	+	.	.	.
<i>Cephalozia lunulifolia</i>	LC	K	.	.	.	+
<i>Conocephalum conicum</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Diplophyllum albicans</i>	LC	+	.	+	+	.
<i>Diplophyllum obtusifolium</i>	LC	+	.	.	.	+
<i>Diplophyllum taxifolium</i>	LC	.	H	.	.	.
<i>Frullania dilatata</i>	LC	.	.	.	+	+
<i>Gymnocolea inflata</i>	LC	.	.	+	.	.
<i>Chiloscyphus coadunatus</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Chiloscyphus pallescens</i>	LC-att	+	+	+	.	+
<i>Chiloscyphus polyanthos</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Chiloscyphus profundus</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Isopaches bicrenatus</i>	LR-nt	+
<i>Lepidozia reptans</i>	LC	+	+	+	+	+

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Liochlaena lanceolata</i>	LR-nt	.	H	+	+	.
<i>Lophozia ascendens</i>	EN	+
<i>Lophozia guttulata</i>	LC	+
<i>Lophozia ventricosa</i> s.l.	-	H	H	.	.	H
<i>Lophozia ventricosa</i> var. <i>silvicola</i>	LC-att	+	+	+	+	+
<i>Lophozia ventricosa</i> var. <i>ventricosa</i>	LC	.	+	.	.	.
<i>Marchantia polymorpha</i> subsp. <i>montivagans</i>	LC-att	+
<i>Marchantia polymorpha</i> subsp. <i>polymorpha</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Marsupella emarginata</i>	LC	+	.	.	.	+
<i>Metzgeria furcata</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Mylia anomala</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Mylia taylorii</i>	LC	K
<i>Nardia scalaris</i>	LC	H	H	.	.	+
<i>Nowellia curvifolia</i>	LC-att	.	H	.	.	+
<i>Orthocaulis attenuatus</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Orthocaulis floerkei</i>	LC	+	.	.	.	+
<i>Pellia endiviifolia</i>	LC	+
<i>Pellia epiphylla</i>	LC	+	.	+	+	.
<i>Pellia neesiana</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Pellia</i> sp.	-	.	.	.	+	.
<i>Plagiochila asplenioides</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Plagiochila porelloides</i>	LC	K	.	+	+	+
<i>Ptilidium ciliare</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Ptilidium pulcherrimum</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Radula complanata</i>	LC	+	.	+	+	+
<i>Riccardia chamedryfolia</i>	VU	K
<i>Riccardia latifrons</i>	LC-att	+	+	+	+	+
<i>Riccardia multifida</i>	LC-att	+	+	.	+	.
<i>Riccardia palmata</i>	LC-att	+	+	+	+	+
<i>Scapania curta</i>	LC	+
<i>Scapania irrigua</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Scapania nemorea</i>	LC	+	+	+	+	+

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Scapania paludosa</i>	VU	+
<i>Scapania uliginosa</i>	LC	K
<i>Scapania umbrosa</i>	LC	+	.	.	+	+
<i>Scapania undulata</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Schistochilopsis incisa</i>	LC	+	+	.	+	+
<i>Solenostoma gracillimum</i>	LC	+	H	.	+	+
<i>Solenostoma obovatum</i>	LC	+
<i>Trichocolea tomentella</i>	LC-att	.	.	+	+	.
<i>Tritomaria exsectiformis</i>	LC-att	+
Mechy / Mosses						
<i>Amblystegium serpens</i>	LC	H	H	.	+	H
<i>Andreaea rupestris</i>	LC	K
<i>Anomodon attenuatus</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Atrichum undulatum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Aulacomnium androgynum</i>	LC	.	H	.	.	.
<i>Aulacomnium palustre</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Barbula unguiculata</i>	LC	H
<i>Brachytheciastrum velutinum</i>	LC	+	+	+	+	.
<i>Brachythecium albicans</i>	LC	+	.	+	+	+
<i>Brachythecium rivulare</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Brachythecium rutabulum</i>	LC	+	H	+	+	+
<i>Brachythecium salebrosum</i>	LC	H, K	H	.	.	+
<i>Brachythecium tenuicaule</i>	CR	.	.	+	.	.
<i>Bryum moravicum</i>	LC	.	.	+	+	+
<i>Bryum pseudotriquetrum</i> s.l.	-	+	.	+	.	.
<i>Bryum weigeli</i>	LC-att	+	H	.	.	.
<i>Calliergon cordifolium</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Calliergon giganteum</i>	VU	+
<i>Calliergonella cuspidata</i>	LC	+	+	+	.	.
<i>Calliergonella lindbergii</i>	LC	+
<i>Campylium protensum</i>	LC-att	+
<i>Campylium stellatum</i>	LR-nt	+	.	+	.	H
<i>Campylopus flexuosus</i>	LC	H	.	+	.	.
<i>Campylopus introflexus</i>	LC	K	+	+	.	+
<i>Campylopus pyriformis</i>	LC-att	+	.	.	+	H
<i>Ceratodon purpureus</i>	LC	+	.	+	+	+

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Cirriphyllum piliferum</i>	LC	+	+	.	.	.
<i>Climacium dendroides</i>	LC	.	.	+	.	+
<i>Dicranella cerviculata</i>	LC	H	.	.	.	+
<i>Dicranella heteromalla</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Dicranella schreberiana</i>	LC	H
<i>Dicranodontium denudatum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Dicranum flagellare</i>	LC-att	H
<i>Dicranum fuscescens</i>	LC	+	.	.	.	H
<i>Dicranum montanum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Dicranum polysetum</i>	LC	.	+	.	.	+
<i>Dicranum scoparium</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Didymodon ferrugineus</i>	LC	H
<i>Didymodon rigidulus</i>	LC	H	H	.	.	.
<i>Dichodontium palustre</i>	LC-att	+	.	.	.	H
<i>Dichodontium pellucidum</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Ditrichum heteromallum</i>	LC	.	H	.	.	+
<i>Ditrichum pusillum</i>	LC-att	H
<i>Encalypta streptocarpa</i>	LC	H	.	.	.	H
<i>Eurhynchium angustirete</i>	LC	+	.	+	+	.
<i>Fissidens pusillus</i>	LC-att	.	.	.	+	.
<i>Fontinalis antipyretica</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Funaria hygrometrica</i>	LC	H
<i>Grimmia donniana</i>	LC	+
<i>Grimmia pulvinata</i>	LC	+
<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	VU	+
<i>Herzogiella seligeri</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Heterocladium heteropterum</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Hookeria lucens</i>	LR-nt	+	.	.	+	.
<i>Hygrohypnella ochracea</i>	LC	+	H	.	+	+
<i>Hygrohypnum luridum</i>	LC	H
<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	LC-att	+
<i>Hylocomium splendens</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Hypnum andoi</i>	LC	+	.	.	+	.
<i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>cupressiforme</i>	-	+	+	+	+	+
<i>Hypnum pallescens</i>	LC-att	cf.	+	.	+	.

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Hypnum protuberans</i>	LC-att	H
<i>Isothecium alopecuroides</i>	LC	.	.	+	+	.
<i>Leucobryum glaucum</i>	LC	+	.	.	.	+
<i>Leucodon sciuroides</i>	LC	.	.	+	+	.
<i>Mnium hornum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Nyholmiella obtusifolia</i>	LC	.	.	+	+	+
<i>Oligotrichum hercynicum</i>	LC	H	.	+	+	+
<i>Orthodontium lineare</i>	LC	+
<i>Orthotrichum affine</i> var. <i>affine</i>	LC	.	.	+	.	H
<i>Orthotrichum lyellii</i>	LC-att	.	.	+	.	+
<i>Orthotrichum speciosum</i>	LC	.	.	+	+	+
<i>Orthotrichum stramineum</i>	LC	.	.	+	+	.
<i>Oxyrrhynchium hians</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Paraleucobryum longifolium</i>	LC	.	.	+	+	.
<i>Philonotis caespitosa</i>	LC-att	+	+	+	.	+
<i>Philonotis fontana</i>	LC	+	.	+	.	+
<i>Philonotis seriata</i>	LC	+	H	.	.	.
<i>Philonotis</i> sp.	-	+
<i>Plagiomnium affine</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Plagiomnium elatum</i>	LC-att	.	.	+	.	.
<i>Plagiomnium ellipticum</i>	LC-att	+	+	.	.	H
<i>Plagiomnium undulatum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Plagiothecium cavifolium</i>	LC	.	.	.	+	.
<i>Plagiothecium curvifolium</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Plagiothecium denticulatum</i> var. <i>denticulatum</i>	LC	+	+	+	.	.
<i>Plagiothecium denticulatum</i> var. <i>undulatum</i>	LC-att	+
<i>Plagiothecium laetum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Plagiothecium nemorale</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Plagiothecium platyphyllum</i>	LC-att	H	+	.	.	.
<i>Plagiothecium succulentum</i>	LC	.	.	+	.	.
<i>Plagiothecium undulatum</i>	LC	+	+	.	+	+
<i>Pleurozium schreberi</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Pogonatum aloides</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Pogonatum urnigerum</i>	LC	H	H	.	+	+

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Pohlia bulbifera</i>	LC	H	.	.	.	+
<i>Pohlia nutans</i> subsp. <i>nutans</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Polytrichum commune</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Polytrichum formosum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Polytrichum juniperinum</i>	LC	+	+	+	+	.
<i>Polytrichum longisetum</i>	LC	+	+	.	.	.
<i>Polytrichum pallidisetum</i>	LC-att	+	H	.	.	.
<i>Polytrichum perigoniale</i>	LC	.	.	+	.	+
<i>Polytrichum piliferum</i>	LC	+	.	.	+	.
<i>Polytrichum strictum</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	EN	+
<i>Pseudocampyllum radicale</i>	LC-att	+	.	+	.	+
<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>	LC	+	.	.	+	.
<i>Pterigynandrum filiforme</i>	LC	K	.	.	+	H
<i>Ptilium crista-castrensis</i>	LC-att	+	+	.	+	+
<i>Pylaisia polyantha</i>	LC	.	.	.	+	H
<i>Racomitrium aciculare</i>	LC	.	.	+	+	.
<i>Racomitrium canescens</i>	LC	+
<i>Racomitrium elongatum</i>	LC	+	.	.	.	+
<i>Racomitrium fasciculare</i>	LC	+
<i>Racomitrium heterostichum</i>	LC	+	.	.	+	+
<i>Racomitrium microcarpon</i>	LC	+	.	.	+	.
<i>Rhizomnium magnifolium</i>	LC-att	+	+	+	.	+
<i>Rhizomnium punctatum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Rhodobryum roseum</i>	LC	+	.	+	.	H
<i>Rhynchostegium murale</i>	LC	H
<i>Rhynchostegium riparioides</i>	LC	H	.	+	+	+
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	LC-att	+	.	.	.	+
<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Sanionia uncinata</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Sarmentypnum exannulatum</i>	LC	+	.	+	.	+
<i>Sciuro-hypnum curtum</i>	LC	+	.	.	+	.
<i>Sciuro-hypnum plumosum</i>	LC	.	H	+	+	+
<i>Sciuro-hypnum reflexum</i>	LC	+	.	+	+	+

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Sciuro-hypnum starkii</i>	LC	+
<i>Scorpidium revolvens</i>	EN	+
<i>Schistidium apocarpum</i>	LC	H	H	.	.	H
<i>Schistostega pennata</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Sphagnum angustifolium</i>	LC-att	+	.	.	.	+
<i>Sphagnum auriculatum</i>	LC	+
<i>Sphagnum capillifolium</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Sphagnum centrale</i>	LC-att	+	+	.	+	+
<i>Sphagnum contortum</i>	LR-nt	+	.	+	.	.
<i>Sphagnum cuspidatum</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Sphagnum divinum</i>	LC-att	+	+	.	.	+
<i>Sphagnum fallax</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	LC	.	+	.	.	+
<i>Sphagnum flexuosum</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Sphagnum fuscum</i>	LR-nt	.	+	.	.	+
<i>Sphagnum girgensohnii</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Sphagnum inundatum</i>	DD	+
<i>Sphagnum magellanicum</i> agg.	-	+	H	.	.	H
<i>Sphagnum majus</i>	LC	+
<i>Sphagnum medium</i>	DD	.	+	.	.	.
<i>Sphagnum palustre</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Sphagnum papillosum</i>	LC	+	.	.	.	+
<i>Sphagnum quinquefarium</i>	LC	K	.	.	.	+
<i>Sphagnum riparium</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Sphagnum rubellum</i>	LC	+	+	.	.	+
<i>Sphagnum russowii</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Sphagnum squarrosum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Sphagnum subnitens</i>	LC-att	+	.	+	.	.
<i>Sphagnum subsecundum</i>	LC	+	.	+	.	.
<i>Sphagnum teres</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Sphagnum warnstorffii</i>	LC-att	+	.	+	.	H
<i>Splachnum ampullaceum</i>	LR-nt	+	.	.	.	cf.
<i>Splachnum sphaericum</i>	LR-nt	cf.	+	.	.	.
<i>Straminergon stramineum</i>	LC	+	+	+	.	+
<i>Tetraphis pellucida</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Thamnobryum alopecurum</i>	LC	.	.	.	+	+

Tabulka 1. Pokračování / Table 1. Continued

	Kategorie ohrožení / Red List category	Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řezné	Nový Brunst
<i>Thuidium recognitum</i>	LC	.	.	+	.	.
<i>Thuidium tamariscinum</i>	LC	+	+	+	+	+
<i>Tortella tortuosa</i>	LC	.	H	.	.	.
<i>Tortula muralis</i> s.l.	-	H
<i>Ulota bruchii</i>	LC	+	.	+	.	+
<i>Ulota crispa</i>	LC	cf.	.	.	.	H
<i>Ulota intermedia</i>	LC-att	.	.	.	+	.
<i>Ulota</i> sp.	-	+
<i>Warnstorfia fluitans</i>	LC	.	H	.	.	+

Tabulka 2. Počet mechorostů, unikátních druhů a druhů Červeného seznamu (dle KUČERA et al. 2012: LC – druh neohrožený, LC-att – druh neohrožený, ale zasluhující pozornost, LR-nt – druh blízký ohrožení, VU – zranitelný druh, EN – ohrožený druh, CR – kriticky ohrožený druh) v jednotlivých dílčích částech přírodní rezervace Prameniště.

Table 2. Sum of bryophytes, unique bryophytes and red-listed bryophytes (follow KUČERA et al. 2012: LC – Least Concern, LC-att – Least Concern but need attention, LR-nt – Lower Risk, VU – Vulnerable, EN – Endangered, CR – Critically Endangered) for each part of Nature Reserve Prameniště.

		Lokalita / Site				
		Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řečné	Nový Brunst
Velikost plochy (ha) / Area of site (ha)		120,15	15,95	39,37	71,42	106,67
Nadmořská výška (m n. m.) / Altitude (m a.s.l.)		950–1050	980–1040	870–980	920–1090	940–1010
Celkový počet druhů / No. of species		185	118	110	97	158
Počet játrovek / No. of liverworts		52	37	27	29	47
Počet mechů / No. of mosses		133	81	83	68	111
Počet unikátních druhů /No. of unique species		29	6	7	13	16
Kategorie ohrožení - počet druhů / Red List category - No. of species	LC druhů	135	92	91	81	127
	LC-att	29	16	12	11	20
	LR-nt	7	6	4	3	7
	VU	4	-	-	-	-
	EN	3	-	-	-	-
	CR	-	-	1	-	-

Tabulka 3. Jaccardův koeficient podobnosti mezi dílčími lokalitami přírodní rezervace Prameniště.

Table 3. Jaccard similarity coefficient among parts of Nature Reserve Prameniště.

	Šmauzy	Gerlův potok	Zadní Pancíř	Prameny Řečné	Nový Brunst
Šmauzy		0,52	0,44	0,34	0,57
Gerlův potok	0,52		0,43	0,33	0,53
Zadní Pancíř	0,44	0,43		0,63	0,46
Prameny Řečné	0,34	0,33	0,63		0,35
Nový Brunst	0,57	0,53	0,46	0,35	

Přehled nalezených mechorostů

Výčet druhů mechorostů nalezených v PR Prameniště je shrnut v Tabulce 1, pokud byl druh nalezen pouze v roce 2004 (HOLÁ 2006) nebo 2014 (KUČERA et al. 2015), je označeno zkratkou příjmení autora. Seznam mechorostů je rozdělen na játrovky a mechy, ve sloupci „Kategorie ohrožení“ je uvedena kategorie ohrožení nebo významnosti podle Seznamu a červeného seznamu mechorostů ČR (KUČERA et al. 2012). Druhy, u kterých nebylo možné jisté určení (např. byly sterilní), jsou označeny zkratkou cf. druhy *Brachythecium tenuicaule*, *Grimmia donniana*, *Isopaches bicrenatus*, *Lophozia ascendens*, *Scapania paludosa* byly revidovány J. Kučerou a rašeliník *Sphagnum medium* E. Mikuláškovou.

Komentáře k vybraným významnějším taxonům

Komentovány jsou pouze druhy nalezené v letech 2019 a 2020.

Brachythecium tenuicaule CR

- Zadní Pancíř: západní část Zadního Pancíře, 650 m JV od Hofmanky rozc., druh rostl epifyticky na javoru; 49,163679N 13,255312E; 925 m n. m.; 15. 7. 2019 leg. A. Manukjanová; rev. J. Kučera; CBFS.

Druh byl v ČR dosud známý pouze z NPR Žofinský prales (dvě mikrolokality v severo-východní části rezervace), ostatní údaje jsou mylné, tj. jednalo se o záměny s jinými druhy (KUČERA 2009).

Lophozia ascendens EN

- Šmauzy: východní část lokality Šmauzy, 630 m ZJZ od bývalé obce Starý Brunst, tlející kmen ve značném stupni rozkladu, přibližná velikost populace byla 5×5 cm; 49,190873N 13,301939E; 950 m n. m.; 5. 9. 2020 leg. E. Holá; rev. J. Kučera; CBFS.

Recentně je druh známý ze sedmi lokalit na Šumavě (Boubínský a Milešický prales, Kamenná, Koňský vrch, Pod Hraničnickem, Smrčina, Medvědí potok), z několika lokalit v Krkonoších a v Hrubém Jeseníku, dále z jednotlivých lokalit v Rychlebských horách, z Králického Sněžníku a z okolí Bechyně (ŠTECHOVÁ et al. 2017a, DŘEVOJAN et al. 2018, 2020).

Pseudobryum cinclidioides EN

- Šmauzy: východní část lokality Šmauzy, 600 m Z od bývalé obce Starý Brunst, v těsném okolí mokravé stružky, na dvou mikrolokalitách vzdálených od sebe několik desítek metrů, velikost populace lze odhadnout ca na 10 m²; 49,193590N 13,302130E a 49,192958N 13,301651E; 950 m n. m.; 5. 9. 2020 leg. T. Štechová; CBFS.
- Šmauzy: západní část lokality Šmauzy, ca 350 m JZ od bývalé osady Přední Šmauzy, v lesním prameništi spolu s druhy *Hookeria lucens* a *Scapania paludosa*, velikost populace lze odhadnout ca na 1 m²; 49,194965N 13,275828E; 1 000 m n. m.; 16. 9. 2020 leg. A. Manukjanová, E. Holá; CBFS.

Druh horských pramenišť a prýštivých míst, v nižších polohách se nachází pouze vzácně. Na Šumavě byl dosud sbírán J. Kučerou v r. 1992 na dvou lokalitách: v Mrtvém luhu a na pravém břehu Vydry mezi Turnerovou a Hálkovou chatou (ŠTECHOVÁ et al. 2017b), Velenovským je druh udáván z osady bývalá Hůrka v Hůreckém údolí (Hurkenthal, VELENOVSKÝ 1903).

Scorpidium revolvens EN

- Šmauzy: západní část lokality Šmauzy, 1000 m Z od bývalé osady Přední Šmauzy, na mírném svahovém prameništi s tekoucí vodou, společně s druhy *Campylium stellatum*, *Sarmentypnum exannulatum* a *Riccardia multifida*, velikost populace lze odhadnout na 1–2 m²; mezi body 49,195405N 13,266578E a 49,195356N 13,266673E; 1010 m n. m.; 16. 7. 2019 leg. T. Štechová, A. Manukjanová, E. Holá; CBFS.

Druh rostoucí na bázemi mírně bohatších horských prameništích, recentně je udáván z Krušných hor, Krkonoš, Beskyd a ze tří lokalit na Šumavě (Chalupská slat', Zhůří u Křemelné, Šmauzy). Pravděpodobně je v těchto oblastech poněkud hojnější, protože bývá často zaměňován s příbuzným druhem *S. cossonii*, od nějž se spolehlivě pozná, pouze pokud jsou na rostlinkách dobře vyvinuta gametangia. V PR Prameniště se při inventarizaci podařilo ověřit výskyt druhu na lokalitě Šmauzy, která je známá od r. 2014, kdy byl původně mylně publikován jako druh *S. cossonii* (KUČERA et al. 2015) a až při druhé návštěvě v r. 2015 byl determinován správně (KUČERA et al. 2016).

Calliergon giganteum VU

- Šmauzy: východní část lokality Šmauzy, 600 m Z od bývalé obce Starý Brunst, druh tvoří dominantu vlhké stružky a malého prameniště, kde pokrývá plochu mnoha desítek m²; mezi body 49,193640N 13,302080E a 49,192958N 13,301651E; 950 m n. m.; 5. 9. 2020 leg. T. Štechová; CBFS.

Druh je v současné době známý z více než padesáti lokalit v ČR, na území Šumavy se jedná o 8. recentní lokalitu. V r. 2020 byl v malé populaci nalezen na nedaleké lokalitě bývalé 1. zóny NP Gerlův potok (DŘEVOJAN et al. 2020), další výskyty jsou z nedávné doby doloženy také z Pošumaví – PP Kotlina pod Pláničským rybníkem a PR Rašeliniště Kapličky (ŠTECHOVÁ et al. 2017b) a EVL Bobovec (DŘEVOJAN et al. 2020). Ze Západních Šmauz a také z Nového Brunstu druh uvádí i VONDRÁČEK (1990b). Populace na této lokalitě patří jednoznačně k největším v ČR.

Hamatocaulis vernicosus VU

- Šmauzy: východní část lokality Šmauzy, 920 m ZSZ od bývalé obce Starý Brunst, nově nalezená populace, ca 20 lodyžek rozptýlených podél malé stružky mezi druhy *Sphagnum warnstorffii* a *S. teres*, 49,195684N 13,2984756E; 950 m n. m.; 5. 9. 2020 leg. T. Štechová; CBFS.
- Šmauzy: západní část lokality Šmauzy, 1000 m Z od bývalé osady Přední Šmauzy, ověření výskytu z r. 2014 (KUČERA et al. 2015), mezi body 49,197205N 13,262026E a 49,196986N 13,262267E, menší porosty a jednotlivé drobné trsy, velikost populace lze odhadnout cca na 1 m²; 1 010 m n. m.; 16. 7. 2019 leg. T. Štechová, A. Manukjanová, E. Holá; CBFS.

Jde o evropsky významný druh chráněný evropskou Směrnici o stanovištích 92/43/EEC preferující trvale vlhká stanoviště s mírně kyselou až mírně zásaditou reakcí. Na území Šumavy je současně známý ze sedmnácti lokalit.

Scapania paludosa VU

- Šmauzy: západní část lokality Šmauzy, ca 350 m JZ od bývalé osady Přední Šmauzy, v lesním prameništi spolu s druhy *Hookeria lucens* a *Pseudobryum cinclidioides*, 49,194965N 13,275829E; 1000 m n. m.; 16. 9. 2020 leg. E. Holá, A. Manukjanová; rev. J. Kučera; CBFS.

- Šmauzy: západní část lokality Šmauzy, ca 1500 m Z od bývalé osady Přední Šmauzy, ve zrašelinělé čočce spolu s druhem *Sphagnum subsecundum*, 49,196801N 13,258407E, 1060 m n. m.; 5. 9. 2020 leg. E. Holá; rev. J. Kučera; CBFS.

Játrovka rostoucí převážně v prameništích v horském až subalpínském pásmu. Na Šumavě je známá z několika lokalit (Strážný, Kvilda, Horská Kvilda a Městišské rokle – herbáře Kučera CBFS, Mikulášková).

Sphagnum fuscum LR-nt

- Gerlův potok (PR Prameniště): ca 760 m JZ od rozcestí Rudská silnice, na třech místech kolem bodů 49,180427N 13,293769E; 49,179882N 13,294752E; 49,179688N 13,294879E, velikost jednotlivých trsů byla max. 30×30 cm; 980 m n. m.; 11. 10. 2019 leg. E. Holá; CBFS.
- Nový Brunst: ca 370 m ZJZ od zaniklé vsi Nový Brunst, několik menších trsů v okolí bodu 49,17564N 13,26995E; 970 m n. m.; 6. 9. 2020 leg. T. Štechová; CBFS.

Vrchovištní rašeliník tvořící typické bulvy v nejzachovalejších vrcholových částech vrchovišť. Druh byl nalezen v dílčích lokalitách Gerlův potok a Nový Brunst.

Sphagnum subnitens LC-att

- Šmauzy: západní část lokality Šmauzy, ca 1600 m Z od bývalé osady Přední Šmauzy, značně podmáčené prameniště na příkřejším svahu v okolí bodu 49,19812N 13,25751E, 1060 m n. m.; 5. 9. 2020 leg. T. Štechová, A. Manukjanová; CBFS.
- Zadní Pancíř: ca 1000 m od křižovatky Gerlova Huť, kolem bodu 49,165251N 13,26393E, 900 m n. m.; 15. 7. 2019 leg. T. Štechová, A. Manukjanová; CBFS.

Rašeliník červenavé až hnědavé barvy s typickým matným či hedvábitým leskem je druhem okrajů vrchovišť a rašeliných luk. Na Šumavě není příliš hojný. V PR Prameniště byl druh zaznamenán na dvou místech.

ZÁVĚR

Přírodní rezervaci Prameniště lze považovat za celorepublikově významnou bryologickou lokalitu. Jedná se o rozsáhlé území, kde vysoké procento rozlohy tvoří zachovalé přírodní biotopy. K nejcenějším biotopům patří četná luční a lesní prameniště s nenarušeným vodním režimem, rašeliněště vrchovištního typu a dlouhá údolí lesních potoků.

Diverzita mechorostů je zde opravdu vysoká, ve zkoumaném území byla nalezena více než čtvrtina mechorostů rostoucích na území ČR, 60 z těchto taxonů je zahrnuto v Červeném seznamu ČR. Za nejvýznamnější nález lze považovat mech *Brachythecium tenuicaule*, který byl v ČR dosud známý pouze z jedné lokality. Dále zde roste řada vzácných rašeliněštních druhů, nachází se zde ohrožené mechy *Pseudobryum cinclidioides* a *Scorpidium revolvens*, které mají v celé ČR cca 10 recentních lokalit, je zde jedna z největších populací mechu *Calliargon giganteum* v ČR a na dvou místech byl také nalezen evropsky významný mech *Hamatocaulis vernicosus*.

Ačkoli je počet nalezených taxonů opravdu vysoký a průzkumu lokality bylo věnováno relativně hodně času: 3 celodenní návštěvy v roce 2004 (HOLÁ 2004), 1 celodenní návštěva v roce 2014 (KUČERA et. al 2015) a 8 dní v letech 2019–2020, kdy byly návštěvy realizovány vždy ve 2–3 lidech), nelze brát výsledky jako konečné a kompletní. Dá se předpokládat, že při každé další návštěvě tohoto hodnotného rozlehlého území je možné najít nové,

dosud nezaznamenané taxony mechorostů nebo řadu mechorostů najít na nových dílčích plochách.

Poděkování. Průzkum byl financován z projektu: Monitoring a mapování vybraných druhů rostlin a živočichů a inventarizace maloplošných zvláště chráněných území v národně významných územích v České republice organizovaného Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky (Registrační číslo projektu EIS: CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0005239). Dále děkujeme J. Kučerovi a Z. Hradílkovi za připomínky a nové podněty, které nám poskytli ve svých recenzích.

LITERATURA

- DŘEVOJAN P., HOLÁ E., JANDOVÁ L., KOŠNAR J., KUBEŠOVÁ S., KUČERA J., MANUKJANOVÁ A., MIKULÁŠKOVÁ E., MÜLLER F., PETERKA T., ŠTECHOVÁ T. & ŠTĚRBOVÁ J., 2018: Zajímavé bryofloristické nálezy XXX [Interesting bryofloristic records XXX]. *Bryonora*, 62: 76–82 (in Czech).
- DŘEVOJAN P., HOLÁ E., JÁNOŠÍK L., KUČERA J., KUČEROVÁ A., LUKÁČ M., MANUKJANOVÁ A., MAREK M., MIKULÁŠKOVÁ E., PLAČEK J., SOLDÁN Z., SZOKALA D., ŠTECH M., ŠTECHOVÁ T., TKÁČIKOVÁ J. & TENCÍK A., 2020: Zajímavé bryofloristické nálezy XXXIV [Interesting bryofloristic records XXXIV]. *Bryonora*, 66: 62–73 (in Czech).
- HOLÁ E., 2006: Bryoflóra horního toku Křemelné na Šumavě [Bryoflora of the upper part of the Křemelná river in Bohemian Forest]. *Silva Gabreta*, 12: 109–31 (in Czech).
- KUČERA J., 1995: Společenstva epilitických mechorostů na území Národního parku Šumava [The epilithic bryophyte communities in Šumava national park]. Ms., diploma thesis, Charles university, Prague, 89 pp. (Library of the Faculty of Science, Charles University, Prague) (in Czech).
- KUČERA J., 2009: Bryoflora of the Žofínský Prales nature reserve (Novohradské hory Mts., South Bohemia). *Silva Gabreta*, 15: 97–120.
- KUČERA J., VAŇA J. & HRADÍLEK Z., 2012: Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. *Preslia*, 84: 813–850.
- KUČERA J., BRADÁČOVÁ J., HOLÁ E., JANDOVÁ J., KOŠNAR J., KUBEŠOVÁ S., KYSELÁ M., LABURDOVÁ J., MANUKJANOVÁ A., TKÁČIKOVÁ J. & ŠTECHOVÁ T., 2015: Mechorosty zaznamenané v průběhu terénních bryologických kurzů Jihočeské Univerzity na Šumavě v roce 2014 [Bryophytes recorded during bryology field courses in Bohemian Forest in 2014]. *Bryonora*, 56: 88–104 (in Czech).
- KUČERA J., DŘEVOJAN P., EKRTOVÁ E., HOLÁ E., KOVAL Š., MANUKJANOVÁ A., PETERKA T., PROCHÁZKOVÁ J., ŠTECHOVÁ T., TÁBORSKÁ M., TKÁČIKOVÁ J., VICHEROVÁ E. & ZMRHALOVÁ M., 2016: Zajímavé bryofloristické nálezy XXV [Interesting bryofloristic records XXV]. *Bryonora*, 57: 83–91 (in Czech).
- LOSKOTOVÁ E., 2004: Biodiverzita a ekologie mechorostů ve vybraných I. zónách NP Šumava [Biodiversity and ecology of bryophytes in selected core zones of the Šumava National Park]. Ms., diploma thesis, Charles University, Prague, 116 pp. (Botanical library of the Faculty of Science, Charles University, Prague) (in Czech).
- ŠTECHOVÁ T., HOLÁ E., JANDOVÁ J., SOLDÁN Z. & VICHEROVÁ E., 2017a: Metodika druhové ochrany bezcévných rostlin – metodika monitoringu epifytických, epixylických a saxikolních mechorostů (Nmet č. 10807/ENV/17-690/630/17) [The species protection methodology for non. vascular plants – saxicole bryophytes monitoring methodology]. Ms., Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 265 pp. (in Czech).
- ŠTECHOVÁ T., HOLÁ E. & BRADÁČOVÁ J., 2017b: Metodika druhové ochrany bezcévných rostlin – metodika monitoringu rašelinističných mechorostů (Nmet č. 10807/ENV/17-690/630/17) [The species protection methodology for non. vascular plants – peatland bryophytes monitoring methodology]. – Ms., Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 94 pp. (in Czech).
- VAŇA J., 1996: Historie a současný stav výzkumu bezcévných rostlin Šumavy [Past and current research of non-vascular plants of Bohemian Forest]. *Silva Gabreta*, 1: 37–49 (in Czech).

- VELENOVSKÝ J., 1903: Bryologické příspěvky z Čech za rok 1901–1902 [Bryological contributions from Bohemia for the years 1901–1902]. *Rozpravy České akademie věd*, Cl. II., XII/11 (in Czech).
- VONDRÁČEK M., 1990a: Prodrómus der Moose des Böhmerwaldes (Bryopsida) I. (Sphagnaceae – Bryaceae). *Folia Musei rerum naturalium Bohemiae occidentalis, Botanica*, 31: 1–48.
- VONDRÁČEK M., 1990b: Prodrómus der Moose des Böhmerwaldes (Bryopsida) II. (Mniaceae – Hylocomiaceae). *Folia Musei rerum naturalium Bohemiae occidentalis, Botanica*, 32: 1–36.

Received: 10 March 2021

Accepted: 2 July 2021

Příloha 1. Přehled unikátních mechorostů a druhů společné všem lokalitám v přírodní rezervaci Prameniště.
Appendix 1. List of unique bryophytes and species growing in each part of Nature Reserve Prameniště.

Unikátní druhy / Unique species	
Šmauzy	Játrovky / Liverworts: <i>Anastrepta orcadensis</i> , <i>Aneura pinguis</i> , <i>Lophozia ascendens</i> , <i>Marchantia polymorpha</i> subsp. <i>montivagans</i> , <i>Mylia taylorii</i> , <i>Riccardia chamedryfolia</i> , <i>Scapania paludosa</i> , <i>Scapania uliginosa</i> , <i>Solenostoma obovatum</i> , <i>Tritomaria exsectiformis</i>
	Mechy / Mosses: <i>Andreaea rupestris</i> , <i>Barbula unguiculata</i> , <i>Calliergon giganteum</i> , <i>Campylium protensum</i> , <i>Dicranum flagellare</i> , <i>Ditrichum pusillum</i> , <i>Funaria hygrometrica</i> , <i>Grimmia donniana</i> , <i>Grimmia pulvinata</i> , <i>Hamatocaulis vernicosus</i> , <i>Hygrohypnum luridum</i> , <i>Hylocomiastrum umbratum</i> , <i>Pseudobryum cinclidioides</i> , <i>Racomitrium canescens</i> , <i>Racomitrium fasciculare</i> , <i>Scorpidium revolvens</i> , <i>Sphagnum auriculatum</i> , <i>Sphagnum inundatum</i> , <i>Sphagnum majus</i>
Gerlův potok	Játrovky / Liverworts: <i>Cephalozia leucantha</i> , <i>Diplophyllum taxifolium</i> , <i>Lophozia ventricosa</i> var. <i>ventricosa</i>
	Mechy / Mosses: <i>Aulacomnium androgynum</i> , <i>Sphagnum medium</i> , <i>Tortella tortuosa</i>
Zadní Pancíř	Játrovky / Liverworts: –
	Mechy / Mosses: <i>Brachythecium tenuicaule</i> , <i>Campylopus flexuosus</i> , <i>Gymnocolea inflata</i> , <i>Orthotrichum affine</i> var. <i>affine</i> , <i>Plagiomnium elatum</i> , <i>Plagiothecium succulentum</i> , <i>Thuidium recognitum</i>
Prameny Řežné	Játrovky / Liverworts: <i>Conocephalum conicum</i> , <i>Metzgeria furcata</i> , <i>Scapania irrigua</i>
	Mechy / Mosses: <i>Amblystegium serpens</i> , <i>Anomodon attenuatus</i> , <i>Dichodontium pellucidum</i> , <i>Fissidens pusillus</i> , <i>Heterocladium heteropterum</i> , <i>Oxyrrhynchium hians</i> , <i>Plagiothecium cavifolium</i> , <i>Pterigynandrum filiforme</i> , <i>Pylaisia polyantha</i> , <i>Ulota intermedia</i>
Nový Brunst	Játrovky / Liverworts: <i>Barbilophozia hatcheri</i> , <i>Calypogeia fissa</i> , <i>Calypogeia suecica</i> , <i>Isopaches bicrenatus</i> , <i>Lophozia guttulata</i> , <i>Pellia endiviifolia</i> , <i>Scapania curta</i>
	Mechy / Mosses: <i>Calliergonella lindbergii</i> , <i>Dicranella schreberiana</i> , <i>Didymodon ferrugineus</i> , <i>Hypnum protuberans</i> , <i>Orthodontium lineare</i> , <i>Plagiothecium denticulatum</i> var. <i>undulatum</i> , <i>Rhynchostegium murale</i> , <i>Sciuro-hypnum starkii</i> , <i>Tortula muralis</i> s.l.
Společné druhy všem dílčím lokalitám / Common species to all sites	
Játrovky / Liverworts: <i>Bazzania trilobata</i> , <i>Calypogeia azurea</i> , <i>Calypogeia integristipula</i> , <i>Cephalozia bicuspidata</i> , <i>Chiloscyphus profundus</i> , <i>Lepidozia reptans</i> , <i>Lophozia ventricosa</i> var. <i>silvicola</i> , <i>Plagiochila asplenioides</i> , <i>Riccardia latifrons</i> , <i>Riccardia palmata</i> , <i>Scapania nemorea</i> , <i>Scapania undulata</i>	
Mechy / Mosses: <i>Atrichum undulatum</i> , <i>Brachythecium rutabulum</i> , <i>Dicranodontium denudatum</i> , <i>Dicranum montanum</i> , <i>Dicranum scoparium</i> , <i>Herzogiella seligeri</i> , <i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>cupressiforme</i> , <i>Mnium hornum</i> , <i>Plagiomnium affine</i> , <i>Plagiomnium undulatum</i> , <i>Plagiothecium curvifolium</i> , <i>Plagiothecium laetum</i> , <i>Plagiothecium nemorale</i> , <i>Pleurozium schreberi</i> , <i>Polytrichum commune</i> , <i>Polytrichum formosum</i> , <i>Rhizomnium punctatum</i> , <i>Rhytidiadelphus loreus</i> , <i>Rhytidiadelphus squarrosus</i> , <i>Sanionia uncinata</i> , <i>Schistostega pennata</i> , <i>Sphagnum girgensohnii</i> , <i>Sphagnum palustre</i> , <i>Sphagnum squarrosum</i> , <i>Tetraphis pellucida</i> , <i>Thuidium tamariscinum</i>	